

Sčítání 2021

Informace ke Sčítání lidu, domů a bytů 2021 pro organizace zastupující národnostní menšiny

Kdy a jak proběhne Sčítání lidu, domů a bytů 2021

Smysl a význam uvedení národnosti

Možnost uvést dvě národnosti

Výbory pro národnostní menšiny

Školní výuka v jazyce národnostní menšiny

Zachování a rozvoj menšinové identity

Vícejazyčné názvy v obcích

Od konce března do začátku května 2021 bude v České republice opět probíhat Sčítání lidu, domů a bytů. Jedná se o unikátní příležitost, jak jednou za deset let zjistit důležité informace o tom, jak žijeme.

Bez těchto informací bychom nemohli odpovědně plánovat, co v našem okolí změnit. To se týká i přání, obav a specifických potřeb národnostních menšin.

Zajištění bezpečnosti sčítání

Sčítání 2021 využívá nejmodernější technologie a vysoké bezpečnostní standardy při sběru a zpracování údajů. **Osobní údaje** se zpracovávají pouze zákonným způsobem a pro zákonem stanovené účely. **Nejsou nikomu poskytovány a jejich správcem je výhradně Český statistický úřad. Jakékoli nakládání s daty je důsledně dokumentováno a osobní data podléhají kompletní anonymizaci, vymazání a zničení.** Zveřejňovány budou pouze souhrnné statistické výsledky, a to takovým způsobem, že z nich nebude možné dovést vztah ke konkrétním osobám.

Rozhodnutí o volbě národnosti

Listina základních práv a svobod jasně říká, že: *“Každý má právo svobodně rozhodovat o své národnosti.”* Přestože se jedná o dobrovolnou, tedy nepovinnou deklaraci, ve svém důsledku však hraje v životě minorit významnou roli.

Výše zastoupení jednotlivých národnostních menšin se totiž přímo odráží v možnostech uplatňování práv národnostních menšin v České republice. **Zjednodušeně se tak dá říct, že čím více přihlášených zástupců národnostní menšiny, tím větší vliv na chod obcí, krajů a státu.**

Možnost zvolit dvě národnosti

Při této příležitosti je třeba zdůraznit, že **každý občan může zvolit národnosti dvě.** Je to proto, aby se občan nemusel složitě rozhodovat, kterou národnost zvolí v případě, že se cítí mít národnosti dvě. Jedná se např. o českého státního příslušníka, který má rodiče jiné národnosti a a on v sobě pocitově nese povědomí a kulturu obou národností.

Výbor pro národnostní menšiny

Všichni příslušníci národnostních menšin v České republice mají právo na aktivní účast v kulturním, společenském a hospodářském životě a na veřejných záležitostech.

Mohou toho dosáhnout pomocí výboru pro národnostní menšiny. Na existenci výboru pro národnostní menšiny jsou totiž navázány možnosti uplatňování důležitých práv příslušníků národnostních menšin, jako je třeba vzdělávání v jazyce menšiny, vícejazyčné názvy na úřadech apod.

Výbor může vzniknout jak na úrovni kraje, tak v rámci obce. Stačí přitom, aby v kraji žilo minimálně 5 % občanů hlásících se k jiné než české národnosti. U obcí je situace podobná, je však potřeba dosáhnout 10% podílu. A právě sčítání lidu je jedinou možností, jak tyto nezbytné údaje získat.

O zřízení výboru pro národnostní menšiny musí písemně požádat spolek zastupující zájmy národnostní menšiny, v němž nejméně polovinu členů musí tvořit příslušníci národnostních menšin.

Pole působnosti výborů je různorodé, nejčastěji se soustředí například na organizování kulturních, jazykově vzdělávacích či sportovních akcí. Výbory spolu mohou také spolupracovat a vyměňovat si zkušenosti, například s projektovou činností, mimo jiné využitím dotačních programů určených k rozvoji národnostních menšin.

Školství

Ve školách se vzděláváním v jazyce národnostní menšiny se vydávají vysvědčení, výuční listy, diplomy o absolutoriu dvojjazyčně, tedy česky a v jazyce národnostní menšiny.

V místech, kde je zřízen Výbor, se dá nárokovat například zajištění výuky v jazyce národnostní menšiny. Na základě jednoduchých parametrů určujících minimální počet studentů může vzniknout třída, nebo rovnou celá škola, ať už mateřská, základní či střední.

V těchto školách nebo třídách mají žáci právo skládat společnou i profilovou část maturitní zkoušky v českém jazyce nebo v jazyce národnostní menšiny, s výjimkou zkoušky z českého jazyka a literatury, kterou skládají v českém jazyce.

Volby a jazyk při veřejném styku

V obcích, ve kterých se zřizuje výbor pro národnostní menšiny, se oznámení o konání voleb do Parlamentu ČR, Evropského parlamentu a zastupitelstva obcí zveřejňuje i v jazyce příslušné národnostní menšiny. Při volbách do zastupitelstva kraje je pak nutná existence výboru na krajské úrovni. U prezidentských voleb je cizojazyčné oznámení podmíněno alespoň 10% podílem občanů menšinové národnosti v územním obvodu na základě údajů z posledního sčítání lidu.

V případě veřejných vyhlášek, týkajících se záležitostí národnostních menšin, stanovuje správní řád povinnost vyhlášku zveřejnit i v jazyce národnostní menšiny. Podmínkou je opět existence výboru pro národnostní menšiny nebo jiného orgánu pro záležitosti národnostních menšin v daném správním obvodu.

Vícejazyčné názvy

Podle zákona o obcích se v obci obývané příslušníky národnostních menšin mohou názvy obcí, jejich částí, ulic a jiných veřejných prostranství a označení budov státních orgánů a územních samosprávných celků uvádět také v jazyce národnostní menšiny.

Podmínkou však je, aby se v posledních dvou sčítáních lidu přihlásilo k příslušné národnosti vždy alespoň 10% občanů dané obce. O uvádění názvů v jazyce národnostní menšiny nemůže požádat nikdo jiný, než právě výbor pro národnostní menšiny.

Práva nejsou vázána pouze na existenci výborů

Řada základních a důležitých práv příslušníků národnostních menšin sice není přímo vázána na existenci výborů pro národnostní menšiny, ale skutečnost, že se k dané národnostní menšině občané hlásí, může mít vliv na intenzitu a rozsah podpory aktivit příslušníků národnostních menšin z veřejných rozpočtů.

Mezi ně patří například právo na zachování a rozvíjení svého jazyka, kultury a tradic a na jejich respektování. Ministerstvo kultury, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Úřad vlády ČR každoročně zveřejňují výzvy v rámci dotačních programů zaměřených specificky na aktivity a podporu národnostních menšin. Své programy na podporu rozvoje kultury mají i kraje a obce.

Dále jde například o právo na rozšiřování a přijímání informací v jazyce svých národnostních menšin, na jehož základě Česká televize vysílá pravidelný pořad Sousedé, zaměřený na záležitosti národnostních menšin. Téma má své zastoupení i v pořadech Českého rozhlasu, příkladem budiž magazín O Roma Vakeren vysílaný částečně v češtině a romštině.

V neposlední řadě se jedná například o právo na užívání jména a příjmení v jazyce národnostní menšiny či možnost užívání jazyka národnostní menšiny při úředním styku a před soudem

„To, že se lidé přihlásí ke své národnosti, případně ke dvěma národnostem, je významným signálem pro celou společnost, která tak může získat reálné informace o národnostním složení obyvatelstva naší země a jejich potřebách. Mějte to na paměti, až budete vyplňovat sčítací arch!“

Klára Jůnová Rada vlády pro záležitosti romské menšiny

Základní

Moderně. Online. Raz dva.

Sčítání lidu, domů a bytů 2021 proběhne na jaře příštího roku, a to ve dvou fázích. **Od 27. března do 9. dubna se bude možno sečíst online pomocí elektronického formuláře.** Ti, co se online nesečtou, budou muset **od 17. dubna do 11. května vyplnit listinný formulář.**

Online sčítání

Elektronický sčítací formulář bude kromě češtiny dostupný v 7 jazycích (angličtina, němčina, polština, ruština, ukrajinština, vietnamština, romština). Mezi jazyky půjde snadno přepínat v kterékoli části vyplňování formuláře. Jeho vyplnění bude jednoduché, návodné, a oproti tištěnému formuláři i výrazně rychlejší. Čtyřčlenné domácnosti zabere vyplnění přibližně 30 minut.

Sečíst se online bude možné bez jediného kontaktu se sčítacími komisaři. Sčítání online umožní jednoduše vyplnit sčítací formulář z pohodlí domova i za ostatní členy domácnosti. Ať už se jedná o rodinné příslušníky, nebo o starší příbuzné, které by jinak musel někdo navštívit, aby jim s vyplněním formulářů pomohl.

Výhodou sčítání online je i to, že elektronický formulář ukazuje pouze otázky, které se vás týkají. Čas dále šetří i automatické doplňování některých údajů. Pokud se rozhodnete uvést rodné číslo, už se neptá na číslo dokladu totožnosti a rovnou doplní, zda jste muž či žena.

Listinné sčítání

Distribuce sčítacích formulářů proběhne po skončení online sčítání. Do všech domácností, kde se někdo nesečetl elektronicky, budou formuláře doručovat sčítací komisaři. Mezi jejich úkoly bude i následný sběr vyplněných formulářů.

Získat či odevzdat listinný formulář bude možné i na kontaktních místech Sčítání 2021. Jejich síť rovnoměrně pokrývá celé území České republiky a od 17. dubna do 11. května budou otevřena na vybraných pobočkách České pošty a všech krajských správách Českého statistického úřadu. Adresář kontaktních míst bude k dispozici na oficiálním webu www.scitani.cz.

Díky spolupráci s Českou poštou, která je při sčítání již podruhé partnerem Českého statistického úřadu, bude možné vyplněné listinné formuláře odevzdat korespondenčně. Předplacené obálky s předtištěnou adresou lze získat u sčítacích komisařů a na kontaktních místech sčítání.

Tištěné formuláře budou pouze v českém jazyce. Na vyžádání (u sčítacího komisaře nebo na kontaktním místě) budou k dispozici tištěné překlady formuláře rovněž v 7 jazycích (angličtina, němčina, polština, ruština, ukrajinština, vietnamština, romština). Tyto překlady napomohou k vyplnění originálního formuláře v češtině. Překlady tištěného formuláře budou rovněž ke stažení na scitani.cz/formular a již ve fázi online sčítání si bude možné prohlédnout konkrétní znění otázek.